

Canllawiau'r Llywydd: Rôl y Swyddog Monitro yn achosion PDC

Nid yw'r canllawiau hyn yn rhwymo mewn cyfraith a chânt eu darparu er mwyn helpu swyddogion monitro, y partïon, awdurdodau perthnasol a'u haelodau, a'r cyhoedd yn gyffredinol i ddeall rôl y swyddog monitro yn achosion Panel Dyfarnu Cymru ("PDC"). Nid yw'r canllawiau hyn yn cynnwys cyngor cyfreithiol ac atgoffir swyddogion monitro nad yw'r canllawiau'n disodli eu dyletswyddau eu hunain, gofynion y Cod Ymddygiad ar gyfer Gweithwyr na rhwymedigaethau proffesiynol.

Lle'r swyddog monitro

1. Nid yw swyddog monitro awdurdod perthnasol y mae ei God Ymddygiad wrth graidd achos PDC yn barti i'r achos, ond mae'n bresennol er mwyn helpu'r tribiwnlys a darparu gwybodaeth iddo. Caiff ei hysbysu ynglŷn â'r achos a dyddiad y gwrandawriad, a bydd yn derbyn copïau o'r cyfarwyddiadau rhestru a'r penderfyniad terfynol. Fel arfer mae gan y swyddog monitro rôl niwtral.

Mynd i'r gwrandawriad terfynol

2. Gwahoddir y swyddog monitro i fod yn bresennol yn y gwrandawriad terfynol (neu i anfon dirprwy) er mwyn cynorthwyo'r tribiwnlys i wneud arsylwad neu sylw priodol os yw'n dymuno gwneud hynny ym mhob cam o'r achos. Mae hwn yn gyfle i'r swyddog monitro egluro unrhyw bwyntiau trefniadol yn ymwneud â busnes yr awdurdod perthnasol neu ddarparu gwybodaeth ffeithiol i'r tribiwnlys mewn cysylltiad ag unrhyw dystiolaeth sydd ger ei fron yn barod. Gall y swyddog beidio â gwneud sylw.
3. Nid yw gwahoddiad y tribiwnlys i siarad yn y gwrandawriad llafar yn gyfle i'r swyddog monitro ddangos tystiolaeth newydd nad yw wedi ei datgelu o'r blaen; yn gyffredinol, dylid darparu unrhyw dystiolaeth y dymunir ei darparu naill ai'n uniongyrchol i'r Cofrestrydd pan roddir cyfarwyddyd gan y tribiwnlys neu i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("OGCC") i'w hystyried ganddo ef (gweler yr adran isod ar ddatgelu).
4. Yn y pen draw, mae'n bosibl y gofynnir i'r swyddog monitro ddarparu neu drefnu hyfforddiant pellach i'r cynghorydd neu weithredu materion yn ymwneud ag ymarfer swyddogaethau'r awdurdod, Cod yr awdurdod, neu bwyllgor safonau'r awdurdod os bydd y tribiwnlys yn argymhell hynny. Bydd ei bresenoldeb yn y gwrandawriad hefyd yn galluogi'r swyddog monitro i roi adroddiad manwl i'r pwyllgor safonau a'r Cyngor ac i ymdrin ag unrhyw ymholiadau gan y wasg fel y bo'n briodol.

Gwybodaeth y gofynnir amdani gan y swyddog monitro

5. Mae ymholiadau arferol y gellir eu cyflwyno i'r swyddog monitro gan naill ai OGCC neu'r tribiwnlys drwy ei gyfarwyddiadau neu ohebiaeth drwy'r Cofrestrydd yn cynnwys cadarnhad ynglŷn â phryd y cytunodd y cynghorydd i ymrwymo i'r Cod, pryd y derbyniodd y cynghorydd hyfforddiant ar y Cod neu a yw'r cynghorydd hefyd yn aelod o awdurdod perthnasol arall, megis cyngor tref neu gymuned neu awdurdod parc cenedlaethol. Gofynnir iddo hefyd gadarnhau dyddiadau cyfarfodydd llawn y cyngor neu fusnes cyngor perthnasol a allai effeithio ar restru'r gwrandawriad, a'r dyddiadau nad yw ef/hi yn bersonol ar gael.
6. Bydd Cofrestrydd PDC yn gofyn i'r swyddog monitro gadarnhau a wnaethpwyd unrhyw ddyfarniadau anffafriol blaenorol gan bwyllgor safonau ynglŷn ag achos lle mae'r cynghorydd wedi torri'r Cod; ni chaiff yr wybodaeth hon ei datgelu i'r tribiwnlys oni bai ei bod yn cyrraedd cam sancsiynau'r achos. Bryd hynny, bydd y clerc yn darparu'r wybodaeth hon i'r tribiwnlys ond rhoddir cyfle i'r swyddog monitro wneud sylw, ymhelaethu neu ddiweddarau'r wybodaeth a roddwyd yn llafar yn y gwrandawriad.

Datgelu

7. Yn gyffredinol, ni ddisgwylir i swyddogion monitro chwarae rhan weithredol yn achosion PDC. Cyn achosion, mae'n debyg y bydd OGCC wedi casglu tystiolaeth berthnasol gan yr awdurdod perthnasol, gan gynnwys tystiolaeth gan y swyddog monitro, a bydd y dystiolaeth hon naill ai'n cael ei harddangos i adroddiad terfynol OGCC neu'n cael ei hamlinellu mewn rhestr o ddeunyddiau nas defnyddiwyd a ddarperir gyda'r adroddiad.
8. Er hyn, mae'n bosibl y bydd gan y swyddog monitro dystiolaeth berthnasol nad yw wedi cael ei datgelu i OGCC neu y bydd y cynghorydd neu ei gynrychiolwyr yn cysylltu ag ef i ddatgelu tystiolaeth. Ni ddylai swyddogion monitro gymryd ochr a disgwylir iddynt barhau'n ddiuedd yn unol â gofynion eu rôl. Mae'n briodol i swyddog monitro gywiro camgymeriad ffeithiol a wneir gan dyst (fel rhan o'i rôl a amlinellir uchod o ddarparu gwybodaeth ffeithiol i'r tribiwnlys mewn cysylltiad ag unrhyw dystiolaeth sydd ger ei fron yn barod), ond ni ddylai fabwysiadu safbwynt ynglŷn â'r penderfyniad a fydd yn cael ei wneud gan y tribiwnlys. Yn yr un modd, rydym yn sylweddoli y gallai fod angen i'r swyddog monitro fod yn dyst drwy ei hawl ei hun os yw'n dyst i ddigwyddiad y mae anghydfod yn ei gylch neu os mai ef a wnaeth y gŵyn gychwynol (er enghraifft ar ran swyddogion iau); nid yw hyn yn cael ei ystyried fel rhywbeth sydd y tu allan i'w rôl niwtral cyn belled â bod y dystiolaeth yn ymdrin â materion ffeithiol yn unig.
9. Atgoffir Swyddogion Monitro, os cafodd yr ymchwiliad ei wneud ganddynt hwy (yn hytrach nag OGCC), y bydd Rheoliad 5 o Reoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001 ("y Rheoliadau") yn berthnasol, ac nad yw PDC wedi'i restru fel endid a all yn gyfreithlon dderbyn gwybodaeth a gafwyd gan y swyddog monitro yn uniongyrchol wrth gynnal yr ymchwiliad, yn wahanol i OGCC. Mae gan PDC bŵer i ofyn am

dystiolaeth gan unrhyw berson drwy gyfarwyddiadau a gorchmynion dan Reoliad 7, gan gynnwys gwybodaeth a gasglwyd gan y swyddog monitro dan Reoliad 5.

10. Y cyfarwyddyd safonol a roddir i swyddogion monitro mewn gohebiaeth gan y Cofrestrydd yw y dylai unrhyw dystiolaeth y dymunant ei darparu yn gyffredinol gael ei darparu naill ai'n uniongyrchol i'r Cofrestrydd pan fydd y tribiwnlys yn rhoi cyfarwyddyd i wneud hynny neu i OGCC i gael ei hystyried ganddo ef. Mae hyn yn rhoi sylw i unrhyw bryderon a allai gael eu codi gan naill ai'r rheoliadau neu ddeddfwriaeth diogelu data yn y rhan fwyaf o achosion ynglŷn â datgelu dogfennau gan y swyddog monitro.
11. Pan fydd achosion PDC wedi cychwyn, y tribiwnlys fydd yn penderfynu pa dystiolaeth fydd ym mwndel y gwrandawriad (yn amodol ar geisiadau gan y partiön lle bo'n berthnasol). Os yw swyddog monitro'n bryderus bod ganddo dystiolaeth berthnasol nad yw wedi cael ei datgelu o'r blaen i OGCC a bod achos PDC wedi cychwyn, dylai naill ai ystyried gwneud cais i'r tribiwnlys yn gofyn am gyfarwyddiadau ar ei liwt ei hun er mwyn gallu datgelu i OGCC, y cynghorydd/cynrychiolwyr y cynghorydd a'r tribiwnlys, neu ddatgelu'r dystiolaeth i OGCC (sydd wedi ymrwymo i sicrhau y bydd y cynghorydd yn derbyn y cyfryw dystiolaeth wedyn). Dylid cyflwyno ceisiadau datgelu i'r tribiwnlys cyn gynted ag y bo modd er mwyn sicrhau nad yw'r gwrandawriad terfynol yn cael ei ddal yn ôl.
12. Os bydd un o'r partiön yn gofyn i swyddog monitro gadw cais am ddatgeliad yn gyfrinachol, rhaid iddo ddefnyddio ei farn broffesiynol i benderfynu a ddylai gytuno, ond mae PDC yn disgwyl na fydd datgeliad yn cael ei wneud y tu allan i'w gyfarwyddiadau (boed drwy'r cyfarwyddyd a amlinellwyd yn ei lythyr safonol i swyddogion monitro neu gyfarwyddiadau ar gyfer achosion penodol a wneir gan y tribiwnlys) neu'r canllawiau hyn pan fydd yr achos wedi cychwyn. Pwrpas hyn yw sicrhau gwrandawriad teg pan fydd achos PDC wedi cychwyn a galluogi'r ddwy ochr i dderbyn datgeliad.

Claire Sharp

Llywydd, Panel Dyfarnu Cymru

Medi 2020